

Nacionalinė pažangos programa

Viceministras Adomas Ažuolas Audickas

2012-07-20

Kontekstas - globalūs iššūkiai

- XXI amžius – intensyvios technologijų, klimato, ekonomikos ir vertybių kaitos amžius, kuriame vyksta vaidmenų perskirstymas, auga „naujųjų“ ekonomikų – Kinijos, Indijos, Brazilijos - vaidmuo. Aštrėjančios tarptautinės konkurencijos, brangstančių žaliavų ir naujų aplinkosauginių standartų sąlygomis sėkmingai vystysis tik pasirengusios, kūrybingos šalys, kurios sugebės sutelkti ribotus išteklius į naujų sprendimų ir **aukštesnės pridėtinės vertės** kūrimą.
- Aukšta pridėtinė vertė užtikrina tvarią gerovę visiems gyventojams. Tinkamas pavyzdys Lietuvai yra Švedija – antra šalis pasaulyje ir pirmą Europoje pagal Pasaulio inovacijų indeksą, kurios sukuriama pridėtinė vertė dirbtai valandai 5 kartus viršija tokį pat Lietuvos rodiklį. Skandinavijos šalys sugebėjo sukurti stiprias **inovacijų ekosistemas**, kuriose ryšiai ir sinergijos tarp mokslo, verslo, valstybės ir visuomenės leidžia produktyviau kurti, skleisti ir panaudoti žinias.
- Ekonomika bus konkurencinga ir atspari išorės iššūkiams, jeigu **visi** ekonomikos sektoriai sugebės persiorientuoti į aukštesnės pridėtinės vertės kūrimą:
  - daugiau esamų ir naujų įmonių kurs unikalius produktus ir paslaugas;
  - inovatyvumas bus derinamas su produktyvumu - efektyviais verslo modeliais, procesais, gebėjimu ne tik pagaminti, bet ir parduoti tarptautinėse rinkose;
  - įmonės ir mokslo bei studijų institucijos bus plačiai integruotos į pasaulines vertės grandines ir gebės kurti, pasiekti ir ypač - sumaniai „įdarbinti“ naujausias žinias.

Sumani ekonomika kryptis

Sumani ekonomika

Prioriteto tikslai

Skatinti ekonomikos orientaciją į aukštesnę pridėtinę vertę

Sukurti augimui ir konkurencingumui palankias aplinkos sąlygas

Rodikliai (efekto)

Pridėtinė vertė, tenkanti vienai faktiškai dirbtai valandai, perkamosios galios standartais; Suminis inovatyvumo indeksas (Inovacijų Sąjungos švieslentės išvestinis rodiklis); Kūrybingumo konkurencingumo reitingas (World Economic Forum išvestinis rodiklis)

Verslo aplinkos indeksas „Ease of Doing business“; Pritrauktų privačių investicijų apimtis; Integruotas gyvenamosios aplinkos indeksas; Sanglauda pagal BVP/gyv.

Tikslai

Skatinti į globalias rinkas orientuotus vertės kūrimo tinklus

Kurti paskatas inovatyvaus verslo plėtrai

Skatinti verslo produktyvumą ir darnų vystymąsi

Užtikrinti verslui palankią reguliacinę aplinką

Sukurti palankias sąlygas verslumui ir verslo plėtrai

Sukurti tvarią, tolygią, efektyvią ekonominę infrastruktūrą

Didinti teritorinę sanglaudą regionuose

Rodikliai

- Bendros išlaidos MTEP (proc. nuo BVP);
- Universitetų ir pramonės bendradarbiavimas MTEP srityje (Globalus konkurencingumo indeksas, GKI);
- Inovatyvios MVJ, bendradarbiaujančios su kitomis įmonėmis (proc. nuo MVJ);
- Mokslo ir studijų institucijų pajamos iš intelektualinės nuosavybės (patentų, licencijų ir kt.);
- Klasterių išsivystymo lygis (GKI);
- Kultūrinių ir kūrybinių industrijų dalis, (proc. nuo BVP)

Verslo išlaidos MTEP (proc. nuo BVP);
Inovatyvios įmonės (proc. nuo MVJ);
Naujų inovatyvių MVJ dalis (proc. nuo inovatyvių MVJ);
Rinkai pateikti nauji inovatyvūs produktai.

- Eksportuojančių įmonių dalis, (proc. nuo visų įmonių);
- Žaliavų ir tarpinių produktų eksporto dalis, (proc.);
- MVJ, diegiančios netechnologines inovacijas (proc. nuo MVJ);
- Energijos ir kitų sąnaudų, išskyrus darbo kaštus, sumažėjimas vienam produkcijos vienetui (proc.);
- Gamybos atliekų sumažėjimas vienam produkcijos vienetui, (proc.);
- Kūrybinių industrijų produkcijos ir paslaugų eksporto dalis (proc.).

Su statybų leidimais susijusio elgesio reitingas (Verslo aplinkos indeksas, VAI);
Mokesčių mokėjimo reitingas (VAI);
Per biržą įsigyta tam tikrų energijos išteklių dalis, lyginant su bendru per metus Lietuvoje suvartotu atitinkamu energijos išteklių kiekiu;
Elektroninių pirkimų dalis nuo visų viešųjų pirkimų;
Įmonių pasitenkinimo verslą kontroliuojančių institucijų veikla lygis (proc.).

Naujų įmonių proc. nuo bendro įmonių skaičiaus;
Verslumo lygis: tūkstančiui gyventojų tenkantis SVV skaičius;
Įmonių, pasinaudojusių finansiniais išteklių verslo plėtrai, skaičius;
Pritrauktų privačių investicijų apimtis; TUI vienam gyventojui.

Pritrauktų privačių investicijų į ekonominę infrastruktūrą apimtis;
TEN-T tinklu pervežtų krovinių kiekio padidėjimas; Namų ūkių, kurie naudojami plačiajuosčio interneto ryšių, dalis;
Herindahl-Hirschman energijos importo indeksas; Perdirbtų komunalinių atliekų kiekis per metus, kg; Komunalinių atliekų kiekio, tenkančio vienam gyventojui per metus, sumažėjimas;
Pajamos iš turizmo;
Išmetamų į atmosferą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis CO2 ekvivalentu – iš viso, mln. tonų, BVP vienetui, iš viso ir pagal ekonominės veiklos rūšis;
Vizitų į paremtus kultūrinio turizmo objektus skaičius;
Kultūros ir verslo paslaugų lygis kultūrinio turizmo infrastruktūros objektuose;
Kultūros objektų, naudojančių Europos paveldo ženklą, skaičius.

Asmenų, gyvenančių namų ūkiuose, susiduriančiuose su būsto problemomis, dalies sumažėjimas;
•Skurdo rizikos lygis ir gyylis;
•didžiuosiuose miestuose;
•likusiuose miestuose;
•kaimo vietovėse.
Naujų įmonių skaičius atnaujintoje teritorijoje (miestuose);
•Neto migracijos pokytis atnaujintoje teritorijoje (kaimo vietovėse).

Uždaviniai

Skatinti vertės kūrimo tinklų kūrimą, plėtrą ir integraciją į tarptautinius tinklus

Skatinti naujų inovatyvių produktų ir paslaugų kūrimą ir jų komercializavimą

Skatinti verslo procesų ir technologinių pajėgumų tobulinimą

Kurti paskatas mokslo, studijų ir verslo bendradarbiavimui

Skatinti besikuriančias inovatyvias įmones

Skatinti eksportą

Kurti ir plėsti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP), inovacijų ir kūrybingumo infrastruktūrą ir paslaugas

Formuoti paklausią inovacijoms

Diegti darnaus vystymosi principus versle

 - Žymi horizontalaus prioriteto "Darni plėtra" integravimą

Užtikrinti verslui palankią reguliacinę aplinką

Užtikrinti verslo steigimui ir plėtrai palankią mokesčių sistemą

Užtikrinti sąžiningai konkurencijai palankią aplinką

Didinti verslo priežiūros sistemos efektyvumą

Skatinti verslumą, naujų įmonių kūrimąsi ir plėtrą

Užtikrinti finansinių išteklių prieinamumą verslo pradžiai ir verslo plėtrai

Užtikrinti palankias sąlygas verslo augimui, skatinant investicijas į plėtrai reikalingą infrastruktūrą

Sudaryti palankias sąlygas tiesioginėms užsienio investicijoms

Plėtoti modernią transporto infrastruktūrą ir darnų judumą

Kurti pažangią ir saugią informacinių ir ryšių technologijų (IRT) infrastruktūrą ir sprendimus

Plėtoti energetinę infrastruktūrą

Plėtoti turizmo infrastruktūrą, įskaitant kultūros ir gamtos paveldą

Skatinti darnų išteklių naudojimą

Gyvenamosioms vietovėms (tikslinėms teritorijoms) būdingų problemų sprendimas, didinant konkurencingumą, ekonomikos augimą ir gyvenamosios vietos patrauklumą

Gerinti kaimo vietovių gyvenamąją aplinką (kompleksinis kaimo vietovių vystymas ir plėtra)

Prioritetai

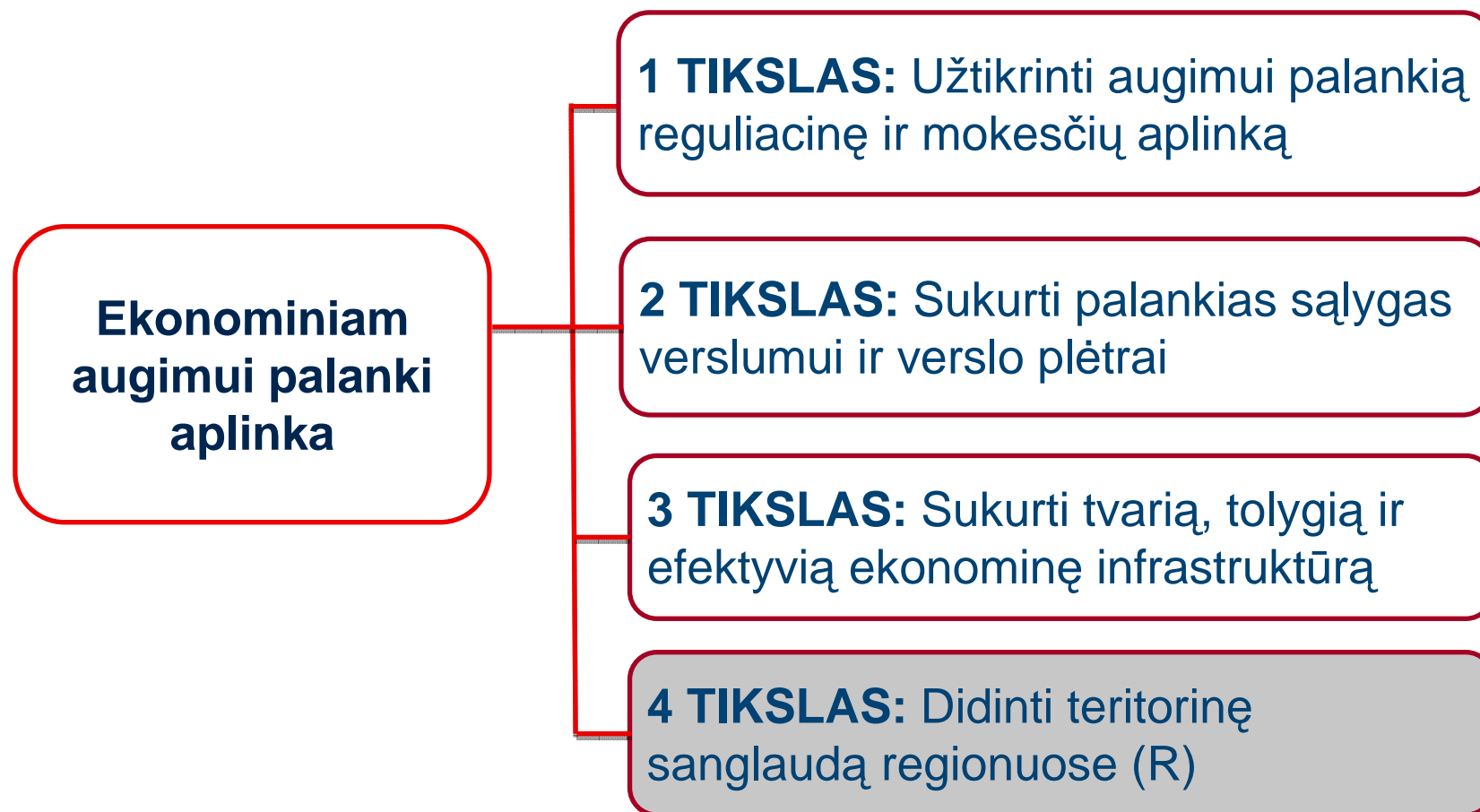
Į aukštą pridėtinę vertę orientuota, integrali ekonomika

Ekonominiam augimui palanki aplinka

Sumani ekonomika

Ekonominiam augimui palanki aplinka

Bendrasis tikslas – Sukurti augimui ir konkurencingumui palankias aplinkos sąlygas

1 tikslas: Užtikrinti augimui palankią reguliacinę ir mokesčių aplinką

Iššūkiai

- ❑ Aukštas valstybės reguliavimo naštos lygis.
- ❑ Nepakankamas mokestinės aplinkos tarptautinis konkurencingumas.
- ❑ Nepakankama konkurencija energetikos sektoriuje.
- ❑ Nepakankamas verslo priežiūros ir konsultacijų sistemos efektyvumas.

Nauja:

- ❑ Ne tik reglamentavimo, bet ir jo įgyvendinimo tobulinimas.
- ❑ Akcentuojamas konkurencingumas Šiaurės ir Baltijos šalių regione.
- ❑ Sisteminiai pokyčiai verslo priežiūros institucijose.

2 tikslas: Sukurti palankias sąlygas verslumui ir verslo plėtrai

Iššūkiai

- ❑ Nepakankamas verslumo skatinimo iniciatyvų efektyvumas.
- ❑ Nepakankamas finansinių išteklių prieinamumas verslo pradžiai ir plėtrai.
- ❑ Ribotos paslaugų verslo pradžiai prieinamumas.
- ❑ Nepakankamos privačių investicijų (vietinių ir užsienio) apimtys.

Nauja:

- ❑ Platesnis verslo pradžiai skirtų verslo paslaugų spektras.
- ❑ Akcentas verslo kūrimo ir plėtros skatinimui ne tiesioginėmis finansinės paramos priemonėmis.
- ❑ TUI skatinimas kūrybinių ir kultūrinių industrijų sektoriuje.

3 tikslas: Sukurti tvarią, tolygią ir efektyvią ekonominę infrastruktūrą

Iššūkiai

- ❑ Žemas privačių investicijų į ekonominę infrastruktūrą lygis.
- ❑ Nepakankamas transporto sistemos konkurencingumas.
- ❑ Energetinė priklausomybė.
- ❑ Ribotas alternatyvių ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas.

Nauja:

- ❑ Akcentuojamas privačių investicijų į ekonominę infrastruktūrą pritraukimas.
- ❑ Skatinamas efektyvesnis infrastruktūros ir išteklių valdymas – ne tik kūrimas.
- ❑ Skatinamas kelių savivaldybių bendradarbiavimas plėtojant turizmo infrastruktūrą.

4 tikslas: Didinti teritorinę sanglaudą regionuose (R)

Iššūkiai

- ❑ Napatrauklios ar apleistos didžiųjų miestų dalys (mikrorajonai).
- ❑ Nepakankamo užimtumo, mažo ekonominio aktyvumo, emigracijos problemos mažesniuose miestuose.
- ❑ Viešosios infrastruktūros, paslaugų trūkumas kaimo vietovėse.

Nauja:

- ❑ Akcentuojamas kompleksinio pobūdžio (URBAN tipo) priemonių įgyvendinimas.
- ❑ Tikslinės intervencijos pagal investicines programas, sudaromos tarp centrinio lygmens institucijų ir savivaldybių.

Kokio poveikio tikimasi?

Pagrindiniai poveikio (efekto) rodikliai:

- Verslo aplinkos indeksas „Ease of Doing business“;
- Pritrauktų privačių investicijų apimtis;
- Integruotas gyvenamosios aplinkos indeksas;
- Sanglauda pagal BVP/gyv.

Apie 25 tikslo lygmens (rezultato) rodiklių, matuojančių, ar:

- gerėja sąlygos kurti, plėsti verslą ir sąžiningai konkuruoti;
- auga vietinių ir užsienio privačių investicijų apimtys;
- kuriama efektyvi ekonominė infrastruktūra ir darniai naudojami ištekliai;
- mažėja skurdo rizikos lygis ir migracija kaimo vietovėse, ir kt.

Sumani ekonomika

Į aukštą pridėtinę vertę orientuota,
integrali ekonomika

Bendrasis tikslas – skatinti ekonomikos orientaciją į aukštesnę pridėtinę vertę

Į aukštą pridėtinę vertę orientuota, integrali ekonomika

1 TIKSLAS: Skatinti į globalias rinkas orientuotus vertės kūrimo tinklus

2 TIKSLAS. Kurti paskatas inovatyvaus verslo plėtrai

3 TIKSLAS. Skatinti verslo produktyvumą **ir darnų vystymąsi**

1 tikslas: Skatinti į globalias rinkas orientuotus vertės tinklus

Iššūkiai

- ❑ Aštrėjant tarptautinei konkurencijai ir sparčiai augant žaliavų ir darbo kaštams, Lietuvos MVĮ nepajėgios pavieniui spręsti verslo/sectoriaus restruktūrizavimo poreikių.
- ❑ Nepakankamos inovacijų sistemos veikėjų sąveikos: įmonės kenčia nuo informacijos asimetrijos, jų nepasiekia žinios, reikalingos naujų produktų plėtrai ir vadybinėms inovacijoms, o mokslo ir studijų sistema nespėja atliepti verslo poreikių.
- ❑ Orientacija į trumpalaikius poreikius, izoliacija nuo pasaulinių žinių, idėjų ir finansinių išteklių.

Nauja:

- ❑ **ne tik vietinės vertės grandinės, bet ir tarptautinės sąveikos.**
- ❑ **orientacija ne į infrastruktūrą, bet į paslaugų pasiūlą, kokybę bei didesnio poveikio, kryptingus MTEP projektus.**

2 tikslas: Kurti paskatas inovatyvaus verslo plėtrai

Iššūkiai

- ❑ Investicijos į didesne rizika pasižyminčius produktų ir paslaugų plėtros etapus (ypač MTEP) dešimtis kartų mažesnės lyginant su pažangių šalių ūkio sektoriais.
- ❑ Kol dalis Lietuvos įmonių užsiima tik gamyba ar surinkimu ir neinvestuoja į kitus vertės kūrimo grandinės elementus, nekuria unikalių produktų, sukuriama pridėtinė vertė bus maža.
- ❑ Mažai naujų ir sparčiai augančių inovatorių („gazelių“).

Nauja:

- ❑ **Paskatų paketas naujoms įmonėms.**
- ❑ **Inovacijų plėtra nuo idėjos iki bandomosios gamybos.**
- ❑ **Inovacijų pasiūla ir paklausa.**

3 tikslas: Skatinti verslo produktyvumą ir darnų vystymąsi

Iššūkiai

- ❑ Nešiuolaikiški verslo procesai, rinkodaros ir ženklodaros gebėjimų ir patirties trūkumas, pasenę technologiniai gamybos pajėgumai stabdo verslo galimybes konkuruoti tarptautinėse rinkose, kurti ir parduoti aukštesnės pridėtinės vertės produktus ir paslaugas.
- ❑ EK ir Lietuva 2030 apibrėžti šiuolaikiniai socialiniai iššūkiai (angl. *grand societal challenges*) - poreikis diegti socialiai atsakingo, aplinką ir žmonių sveikatą tausojančio verslo principus.

Nauja:

- ❑ **Nauji investavimo principai.**
- ❑ **Netechnologinės inovacijos.**
- ❑ **Paskatos socialiai atsakingam verslui.**
- ❑ **„Žaliųjų“ procesų ir technologijų, darniųjų viešųjų pirkimų diegimas.**

Kokio poveikio tikimasi?

Pagrindiniai poveikio (efekto) rodikliai:

- Pridėtinė vertė, tenkanti vienai faktiškai dirbtai valandai, PPS;
- Suminis inovatyvumo indeksas (Inovacijų Sąjungos švieslentės išvestinis rodiklis);
- Kūrybingumo konkurencingumo reitingas (Pasaulio ekonomikos forumo išvestinis rodiklis).

Apie 15 tikslo lygmens (rezultato) rodiklių, matuojančių, ar:

- išaugs inovatyvių įmonių (ir naujų inovatorių) dalis ekonomikoje, išlaidos MTEP, mokslo-verslo bendradarbiavimas;
- pasikeis eksporto rodikliai;
- bus diegiama daugiau netechnologinių inovacijų;
- sumažės energijos ir kitos sąnaudos bei gamybos atliekos vienam produkcijos vienetui, ir kt.

AČIŪ